

Social- och hälsovårdsutskottet

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om upphävande av lagen om behörighetsvillkoren för yrkesutbildad personal inom socialvården och till vissa lagar som har samband med den

INLEDNING

Remiss

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om upphävande av lagen om behörighetsvillkoren för yrkesutbildad personal inom socialvården och till vissa lagar som har samband med den (RP 14/2016 rd): Ärendet har remitterats till social- och hälsovårdsutskottet för betänkande.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- konsultativ tjänsteman Eila Mustonen, social- och hälsovårdsministeriet
- socialråd Pirjo Sarvimäki, social- och hälsovårdsministeriet
- överinspektör Sanna Hirsivaara, undervisnings- och kulturministeriet
- chefsjurist Sami Uotinen, Finlands Kommunförbund
- chef för fackliga frågor Marjo Varsa, Fackorganisationen för högutbildade inom socialbranschen Talentia rf.

Skriftligt yttrande har lämnats av

- Förbundet för den offentliga sektorn och välfärdsområdena JHL
- Sosiaalialan Työntajat ry
- Tjänstemannacentralorganisationen STTK rf.

PROPOSITIONEN

Regeringen föreslår att lagen om behörighetsvillkoren för yrkesutbildad personal inom socialvården upphävs. Bestämmelser om personal inom socialvården kommer i fortsättningen att finnas i lagen om yrkesutbildade personer inom socialvården som träder i kraft den 1 mars 2016. Den lagen föreskriver om beviljande av rätt att utöva yrke för de centrala yrkesgrupperna inom socialvården, registrering av rätten att utöva yrke, styrning av och tillsyn över yrkesutbildade personer samt tillsynsmyndigheternas uppgifter och arbetsfördelning.

Betänkande ShUB 3/2016 rd

Vidare föreslås i propositionen ändringar i vissa lagar till följd av att lagen om behörighetsvillkoren för yrkesutbildad personal inom socialvården upphävs och lagen om yrkesutbildade personer inom socialvården träder i kraft.

Lagarna avses träda i kraft så snart som möjligt med undantag för 14 e § i lagen om ändring av lagen om utkomststöd. Den paragrafen avses träda i kraft vid ingången av 2017.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Lagen om yrkesutbildade personer inom socialvården (817/2015) antogs av riksdagen förra valperioden och den trädde i kraft den 1 mars 2016. Som regeringen föreslår måste lagen om behörighetsvillkoren för yrkesutbildad personal inom socialvården (behörighetslagen) från 2005 upphävas när en ny allmän lag om yrkesutbildade personer inom socialvården träder i kraft.

Den nya lagen har skapat kriterier för legitimering, registrering och tillsyn inom de viktigaste yrkena inom socialvården. Tack vare den nya lagen samordnas bestämmelserna om yrkesutbildade personer inom socialvård och hälso- och sjukvård. De uppgiftsspecifika behörighetsbestämmelserna ersätts med bestämmelser om rätt att utöva yrke och skyddade yrkesbeteckningar.

Det primära målet med lagstiftningen om yrkeskompetens för personal bör vara att tillgodose klienternas behov av tjänster och att fullt ut nyttiggöra den kompetens yrkesutbildad personal besitter, påpekar utskottet. Lagen om behörighetsvillkoren för yrkesutbildad personal inom socialvården anger yrkesbenämningar och behörighet, men den har inte i tillräckligt hög grad medverkat till att revidera uppgiftsstrukturerna eller arbetsfördelningen inom socialvården. Lagen ger större flexibilitet och tillåter större översyn av uppgiftsstrukturerna och arbetsfördelningen i och med att den inte anger yrkesbenämningar eller behörighet, ansåg utskottet när det godkände det nya lagförslaget (ShUB 52/2014 rd). Utskottet ansåg vidare att det är viktigt att lagen om behörighetsvillkoren för yrkesutbildad personal inom socialvården och lagen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården efter en närmare integrering av social- och hälsovården kan slås samman till en lag om yrkesutbildade personer inom social- och hälsovården. Därmed kan man garantera att servicen håller hög nivå, att yrkesutbildade personer inom social- och hälsovård behandlas lika och att klienternas och klientgruppernas rättigheter tillgodoses.

När den gamla lagen upphävs lyfts bestämmelserna om behörighetskrav för socialombudsmän över till lagen om klientens ställning och rättigheter inom socialvården och bestämmelsen om ledning inom socialvården till socialvårdslagen. I övrigt består ändringarna i speciallagarna huvudsakligen av tekniska hänvisningar till den nya lagen i stället för till behörighetslagen. Utskottet påpekar att syftet med ändringarna inte är att inskränka rätten för någon yrkesgrupp att utöva sitt yrke. När den gamla lagen blir upphävd ändras 36 § i socialvårdslagen, men ändringen varken reducerar eller inskränker den grupp yrkesutbildade personer inom socialvården som arbetar med bedömning av servicebehovet. Också den hänvisning till 3 § i lagen om yrkesutbildade personer inom socialvården som ingår i 15 § i lagen om stödjande av den äldre befolkningens funktionsförmåga och om social- och hälsovårdstjänster för äldre avser praktiskt taget samma yrkesgrupper som den gamla behörighetslagen.

Betänkande ShUB 3/2016 rd

I 12 § 1 mom. i lagen om yrkesutbildade personer inom socialvården ingår bestämmelser om rätt att tillfälligt arbeta som socialarbetare. En av punkterna i det åtgärdsprogram för att reducera kommunernas uppgifter och skyldigheter som ingår i regeringsprogrammet är att bredda just den bestämmelsen.

Behovet att bredda räckvidden för 12 § hänger framför allt samman med möjligheterna att trygga tillgången till vikarier för socialarbetare och få service. Propositionen innehåller inget förslag att ändra paragrafen eftersom frågan enligt motiven kommer att lösas i samband med åtgärdsprogrammet. Utskottet understryker att åtgärdsprogrammet bör genomföras snabbt.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Social- och hälsovårdsutskottets förslag till beslut:

Riksdagen godkänner lagförslag 1—14 i proposition RP 14/2016 rd utan ändringar.

Helsingfors 15.3.2016

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Tuula Haatainen sd
vice ordförande Hannakaisa Heikkinen cent
medlem Outi Alanko-Kahiluoto gröna
medlem Anna-Maja Henriksson sv
medlem Arja Juvonen saf
medlem Niilo Keränen cent
medlem Anneli Kiljunen sd
medlem Aino-Kaisa Pekonen vänst
medlem Juha Pylväs cent
medlem Vesa-Matti Saarakkala saf
medlem Kristiina Salonen sd
medlem Sari Sarkomaa saml
medlem Martti Talja cent
ersättare Ritva Elomaa saf.

Sekreterare var

utskottsråd Eila Mäkipää.

Betänkande ShUB 3/2016 rd Reservation

Reservation

Motivering

Vi välkomnar att lagstiftningen om yrkesutbildade personer inom social- och hälsovården samordnas och att de uppgiftsspecifika behörighetskraven slopas till förmån för bestämmelser om rätt att utöva yrke och skyddade yrkesbeteckningar. Därmed kan man garantera att servicen håller hög nivå, att yrkesutbildade personer inom social- och hälsovård behandlas lika och att klienternas och klientgruppernas rättigheter tillgodoses.

Vidare anser vi det viktigt att arbetsuppgifterna och arbetsfördelningen ses över. Reformerna måste fortsätta och de måste beakta klienternas behov och personalens kompetens. Kortsiktiga sparmål får inte vara drivfjädern. Allmänheten måste kunna lita på att social- och hälsovården håller god kvalitet och att personalen är kvalificerad. Det är nödvändigt för klienternas rättssäkerhet.

I 12 § 1 mom. i lagen om yrkesutbildade personer inom socialvården ingår bestämmelser om rätt att tillfälligt arbeta som socialarbetare. En av punkterna i det åtgärdsprogram för att reducera kommunernas uppgifter och skyldigheter som ingår i regeringsprogrammet är att bredda just den bestämmelsen. Utskottet har inte hört några sakkunniga i frågan och därför stöder vi inte passusen i betänkandet.

Förslag

Vi föreslår

att utskottet i betänkande ShUB 3/2016 rd stryker de två sista styckena i motiveringen.

Helsingfors 15.3.2015

Anneli Kiljunen sd
Tuula Haatainen sd
Kristiina Salonen sd
Outi Alanko-Kahiluoto gröna
Aino-Kaisa Pekonen vänst
Anna-Maja Henriksson sv